

Vedecká a umelecká rada FA STU
12.3.2013

Názov **Vedeckovýskumná a umelecká
činnosť na Fakulte architektúry STU
v rokoch 2009 – 2012**

Predkladá: doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD.
dekanka FA STU

Vypracovala: doc. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková
prodekanka pre vedeckovýskumnú činnosť
a doktorandské štúdium

Návrh uznesenia: Vedecká a umelecká rada FA STU berie na vedomie
informáciu o vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti
na FA STU v rokoch 2009 – 2012.

Fakulta architektúry STU v procese merania vedeckých a umeleckých výkonov

Vedeckovýskumná činnosť patrí k základným atribútom univerzitného prostredia. V prípade vysokých škôl s umeleckým zameraním predstavuje rovnako podstatný atribút aj umelecká činnosť. Vonkajšie prostredie však napriek tomu v procese hodnotenia vysokých škôl prihliada v prvom rade na výsledky výskumnej činnosti a až v druhom rade na výsledky činnosti umeleckej. Svedčí o tom aj skutočnosť, že umelecké výkony sa v slovenskom akademickom prostredí začali centrálne registrovať až roku 2009. Fakulta architektúry je v prostredí slovenských vysokých škôl do určitej miery špecifická skladbou akreditovaných študijných programov, ktoré zahŕňajú nielen technické či umelecké študijné programy, ale dokonca aj študijný program z oblasti poľnohospodárstva. Posudzovanie vedecko-výskumnej resp. umeleckej činnosti tak v rámci každého študijného odboru prebieha podľa odlišných kritérií. V oblasti architektúry a urbanizmu je toto hodnotenie ešte sproblematickejšie skutočnosťou, že študijný odbor architektúra a urbanizmus patrí medzi technické vedy a je teda posudzovaný takmer výlučne na základe vedecko-výskumnej činnosti. Také posudzovanie sa potom napríklad negatívne prejavuje v hodnotení Fakulty architektúry nezávislou agentúrou ARRA. Tá pri vyhodnocovaní činnosti vysokých škôl síce zohľadňuje špecifické výstupy umeleckých škôl, Fakultu architektúry však posudzuje ako súčasť STU a teda školu technického zamerania. Nezhľadňuje tak dokonca ani len študijný odbor dizajn dlhodobo akreditovaný na fakulte.

Podstatne objektívnejšie pristupuje k hodnoteniu vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti Fakulty architektúry Akreditačná komisia vlády SR. Tá aj v zmysle aktuálne schvaľovaných nových kritérií hodnotenia prihliada na všetky oblasti činnosti, avšak v rámci nich hodnotí len tie najšpičkovejšie, t.j. medzinárodne uznávané, výstupy. Podobným smerom, teda hodnotením špičkových výkonov, sa uberá aj koncipovanie rozpočtu vysokých škôl Ministerstvom školstva SR. Taký vývoj zodpovedá dlhodobému trendu v oblasti hodnotenia vedeckovýskumných výstupov v medzinárodnom akademickom prostredí. Najdlhšiu tradíciu v oblasti merania kvality vedeckých výstupov pritom majú prírodné vedy. Práve tie sa preto stali vzorom pri tvorbe štruktúry scientometrických parametrov, kde sa za najhodnotnejšie výstupy považujú príspevky v karentovaných časopisoch s vysokým impact faktorom. Zvyšujúce sa renomé databázy vedeckej literatúry SCOPUS vydavateľstva Elsevier síce spôsobilo zvýšenie váhy príspevkov v nej evidovaných časopisoch, niektoré rankingové a ratingové agentúry, ako napríklad aj ARRA, však s údajmi z databázy SCOPUS stále nepracujú.

V oblasti architektúry a urbanizmu či dizajnu, podobne ako v ostatných umeleckých a humanitných odboroch, sa za podstatné považujú aj výstupy v podobe vedeckých, resp. umeleckých monografií. Svedčí o tom nielen váha tejto kategórie v rámci financií pridelených z rozpočtu MŠ SR, ale aj skutočnosť, že si tieto výkony všímajú rankingové a ratingové agentúry a samozrejme aj Akreditačná komisia.

Evidencia umeleckej činnosti má na Slovensku zatiaľ len krátku históriu, ukazuje sa však, že pre školy s umeleckým zameraním bude postupne predstavovať stále dôležitejší nástroj hodnotenia, a to nielen v zmysle štruktúry finančných prostriedkov pridelených z rozpočtu MŠ SR. Aj v tejto oblasti sa však celkom pochopiteľne sústreďuje pozornosť na špičkové medzinárodne uznávané výkony, ako to nasvedčuje charakteristika najvyššie hodnoteného výstupu v podobe závažného umeleckého diela a výkonu.

Vedeckovýskumné a umelecké výkony na Fakulte architektúry STU v rokoch 2009 – 2012

Nastavenie scientometrických parametrov sa v súvislosti s aktuálnymi výkonmi na Fakulte architektúry STU javí ako relatívne nevýhodné. Nejde však o neprekonateľný rozpor medzi spôsobom hodnotenia a štruktúrou potenciálnych výkonov, ako skôr o určitú zotrvačnosť v ponímaní vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti na pôde fakulty. Aby Fakulta architektúry dokázala obstáť v hodnotení akademického prostredia, jej pracovníci/-čky musia nevyhnutne prekonať zásadný zvrat v nazeraní na vlastné výkony. Nejde pritom len o udržanie fakulty v najvyššej kategórii výskumných univerzít v procese akreditácie či o získanie väčšieho množstva financií v rámci rozpočtu, ale najmä o zvyšovanie účinnosti vlastnej investovanej tvorivej energie. Vedenie Fakulty architektúry, vedomé si nevyhnutnosti tohto procesu, už na jeseň roku 2010 deklarovalo ako jeden zo svojich hlavných cieľov zvýšenie kvality vedeckovýskumných a umeleckých výstupov. Za základné kategórie výstupov, na ktoré by sa mali pracovníci/-čky fakulty sústrediť pritom označilo príspevky v časopisoch evidovaných vo WOS resp. SCOPUS, vedecké monografie, vedecké príspevky v recenzovaných periodikách a závažné umelecké diela a výkony. V snahe podporiť napĺňanie tohto cieľa iniciovalo vedenie fakulty úpravu internej smernice o evidovaní vedeckej a umeleckej činnosti tak, aby sa zlepšila disciplína v evidovaní výstupov a súčasne predišlo chybným evidenciám. V súlade s vytýčeným cieľom v oblasti zvyšovania kvality vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti na FA STU, pristúpilo vedenie fakulty k úprave metodiky tvorby rozpočtu na FA STU ako aj k adresnému finančnému ohodnoteniu pracovníkov/-čok s najhodnotnejšími výstupmi. Aj nasledujúcu rekapituláciu výkonov v oblasti vedy a umenia na FA STU za ostatné štyri roky možno vnímať ako ďalší z nástrojov na dosiahnutie deklarovaného cieľa.¹

Porovnanie výkonov v oblasti vedy a umenia na Fakulte architektúry STU v najdôležitejších kategóriách za ostatné štyri roky, naznačuje určitý vývoj, ktorý by mohol signalizovať v úvode spomínaný zvrat v nazeraní pracovníkov/-čok na vlastné výkony. Svedčí o tom mierny nárast počtu publikácií typu A a o niečo výraznejší pokles počtu publikácií typu C. Ešte markantnejšie sa tento trend prejavuje v oblasti umeleckej činnosti, kde sa výrazne zvýšil počet závažných umeleckých diel a výkonov a poklesol evidovaný počet ostatných umeleckých diel a výkonov. Tento vývoj by mohlo naznačovať zámerné sústredenie sa na produkciu a evidenciu kvalitnejších a vyššie hodnotených výkonov. (Príloha č. 1)

¹ Výstupy publikačnej a umeleckej činnosti zahrnuté v rekapitulácii výkonov vychádzajú z ročných správ o činnosti FA STU a z údajov fakultnej knižnice, ktoré pripravila PhDr. K. Raitlová. Publikačné a umelecké výstupy sú uvádzané v zmysle prílohy č. 1 a prílohy č. 2 Smernice MŠ SR č. 13/2008-R o bibliografickej registrácii a majú nasledujúcu štruktúru:

Publikácie typu A: Kategórie AAA, AAB, ABA, ABB (vedecké monografie a štúdie charakteru vedeckej monografie); Kategórie ACA, ACB, BAA, BAB, BCB, BCI, EAI, CAA, CAB, EAI (učebnice, umelecké a odborné monografie; Kategórie FAI (prehľadové knižné publikácie)

Publikácie typu B: Kategórie ADC, BDC, ADD, BDD, CDC, CDD (práce v karentovaných časopisoch)

Publikácie typu C: Všetky ostatné publikácie evidované v zmysle smernice o bibliografickej registrácii.

Umelecká činnosť Z: kategórie ZZZ, ZZY, ZYZ, ZYY, ZYX, ZYV, ZXZ, ZXY (závažné umelecké diela a výkony)

Umelecká činnosť Y: kategórie YZZ, YZY, YZX, YZV, YXX, YXV, YYY, YYV (menej závažné umelecké diela a výkony)

Umelecká činnosť X: XZZ, XZY, XYZ, XYY, XXZ, XXY, XXX, XXV (ostatné umelecké diela a výkony)

Pri podrobnejšom pohľade na vybrané výkony v rámci publikačnej a umeleckej činnosti v ostatných štyroch rokoch vidíme už zreteľne vzostup počtu výstupov takmer vo všetkých relevantných kategóriách. Pokles zaznamenali jedine domáce publikačné výstupy, čo môže byť prejavom vyššieho dôrazu, ktorý pracovníci/-čky kládli na presadenie sa v zahraničí. Za pozornosť určite stojí najmä pozitívny trend v oblasti publikácií registrovaných v databáze SCOPUS a premiérový výskyt výstupov v oblasti citácií SCOPUS a najmä citácií WOS. Ako problematickú možno, naopak, hodnotiť pretrvávajúcu absenciu výstupov v kategórii karentovaných publikácií. Ako však ukazujú porovnania s ostatnými podobne zameranými pracoviskami v Čechách a na Slovensku, ide v tomto prostredí o charakteristický jav. (Príloha č. 2)

Významnú úlohu v procese merania vedeckých a umeleckých výstupov zohráva aj porovnávanie s ostatnými relevantnými akademickými pracoviskami a vedomosť o úrovni ich vedeckej a umeleckej produktivity. Štandardne dôležité je v tomto procese porovnanie výkonov Fakulty architektúry s výkonmi ostatných fakúlt a ústavov STU.² Tu sa najvypuklejšie ukazuje už spomínaná pretrvávajúca absencia karentovaných publikácií na Fakulte architektúry (publikácie B), pričom FA STU je súčasne jediným pracoviskom na STU, ktoré nemá v tejto kategórii žiadne výstupy. Lepšia je situácia v oblasti monografií (publikácie A), kde Fakulta architektúry relatívne dobre drží krok aj s pracoviskami s vyšším počtom tvorivých pracovníkov. Podobne, ako na Fakulte architektúry, aj na ostatných pracoviskách STU je dlhodobo najvyšší počet menej významných výstupov v oblasti publikácií typu C. Osobitný prípad predstavuje umelecká činnosť, kde požíva Fakulta architektúry určitú exkluzivitu, aj keď výstupy Stavebnej fakulty v oblasti umeleckej činnosti tiež nie sú zanedbateľné. Uvedené porovnania na jednej strane poukazujú na zdanlivo neprekonateľné rezervy, ktoré má Fakulta architektúry v oblasti karentovaných publikácií, súčasne však naznačujú, že v určitých kategóriách sa Fakulta architektúry dokáže ostatným pracoviskám nielen priblížiť, ale ich aj prekonať. V prípade umeleckých výstupov by pritom mala byť trvalou ambíciou FA STU ich maximalizácia, ktorá by aspoň čiastočne mohla kompenzovať nedostatok výstupov v oblasti B. (Príloha č. 3)

Ešte zaujímavejšie ako porovnanie v rámci univerzity, je porovnanie s príbuznými pracoviskami na Slovensku a v Českej republike.³ V súvislosti s týmto porovnaním je potrebné pripomenúť, že ako jediné zohľadňuje popri počte výstupov aj počet kmeňových pracovníkov/-čok. Najväčší počet pracovníkov/-čok má Fakulta architektúry ČVUT, čomu zodpovedá aj najvyšší počet výkonov takmer vo všetkých kategóriách s výnimkou citácií vo WOS, karentovaných publikácií a publikácií evidovaných v databáze SCOPUS. V týchto kategóriách jednoznačne dominuje Oddelenie architektúry ÚSTARCH SAV, ktoré má pritom najmenší reálny počet pracovníkov/-čok, ale súčasne najdlhšiu tradíciu v uplatňovaní hodnotenia v zmysle scientometrických parametrov. Porovnanie jednotlivých akademických pracovísk z hľadiska počtu riešených výskumných projektov ukazuje na ďalšiu slabšiu stránku Fakulty architektúry, počet riešených výskumných projektov. Priemerný počet výskumných projektov na jedného pracovníka/-čku je na Fakulte architektúry tretí najnižší zo všetkých porovnávaných inštitúcií. Fakulta architektúry je napriek tomu v absolútnom počte vedeckých výstupov najsilnejším pracoviskom z ostatných relevantných na Slovensku. V tejto súvislosti však treba pripomenúť, že v priemernej produktivite na jedného pracovníka/-čku zaberá až druhé, resp. tretie miesto. (Príloha č. 4)

² Údaje vychádzajú z výročných správ STU za roky 2009 až 2011. Súhrnná správa o činnosti STU za rok 2012 nebola v čase prípravy materiálu k dispozícii.

³ Údaje vychádzajú z výročných správ jednotlivých pracovísk, z údajov v Centrálnom registri publikačnej a umeleckej činnosti ako aj z informácií zverejnených na domovských stránkach jednotlivých inštitúcií.

Na záver

Na základe uvedených porovnaní možno konštatovať, že na Fakulte architektúry STU došlo v ostatných dvoch rokoch k rastu počtu významných vedeckých a umeleckých výstupov. V zmysle cieľa stanoveného vedením fakulty na jeseň roku 2010 je potrebné tento trend v najbližšej budúcnosti udržať a súčasne akcelerovať rast počtu výstupov v kategórii Závažné umelecké diela a výkony, v kategórii Publikácie evidované v SCOPUS a v kategórii Vedecké monografie, ale nerezignovať ani na zdanlivo nedostupnú kategóriu Karentované publikácie. Ďalšou kategóriou, ktorá predstavuje potenciálnu rezervu vo výkonnosti na FA STU sú výskumné projekty. Tu treba konštatovať, že po miernom útlme aktivity v získavaní projektov v roku 2011, došlo roku 2012 k jej opätovnému oživeniu, ktoré sa snáď už v tomto roku premietne do vyššieho počtu novo získaných projektov. Osobitnú kapitolu v rámci bilancovaných výkonov predstavujú citácie. Obrovské rezervy, ktoré v tejto kategórii fakulta vykazuje, jednoznačne naznačujú, že citácie boli doteraz na okraji záujmu pracovníkov/-čok fakulty. Práve preto sa však možno domnievať, že pri plnohodnotnom využívaní citačného aparátu vo všetkých kategóriách publikácií je možné tento hendikep prekonať. Z bilancie vedeckých a umeleckých výkonov súčasne vyplynulo, že Fakulta architektúry má pomerne nízku priemernú produktivitu na jedného pracovníka/-čku, čo súvisí s nerovnomerným rozložením výkonov u jednotlivých kmeňových zamestnancov/-kýň. Vzhľadom na túto skutočnosť je nevyhnutné mobilizovať vedeckovýskumný, resp. umelecký potenciál všetkých tvorivých pracovníkov/-čok fakulty, osobitne tých, ktorých výkony budú zohľadnené v nasledujúcej akreditácii.

Bilancia vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti na Fakulte architektúry STU v rokoch 2009 až 2012 naznačuje, že opatrenia, ktoré v súvislosti so zvyšovaním jej kvality zaviedlo vedenie fakulty v priebehu roku 2011 sú opodstatnené a v dlhodobej perspektíve azda aj účinné. Nevyhnutnosť takého postupu nakoniec naznačuje aj analýza vedeckovýskumnej činnosti STU a návrh opatrení, ktoré vo februári 2013 prezentoval na viacerých univerzitných grémiách prorektor STU prof. Stanislav Biskupič.

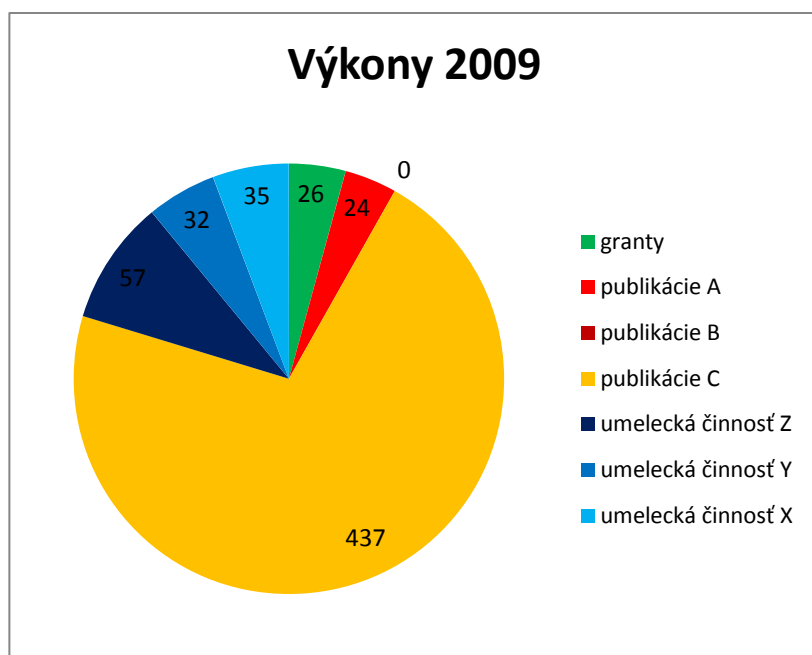
V Bratislave, 11. 3. 2013

Henrieta Moravčíková

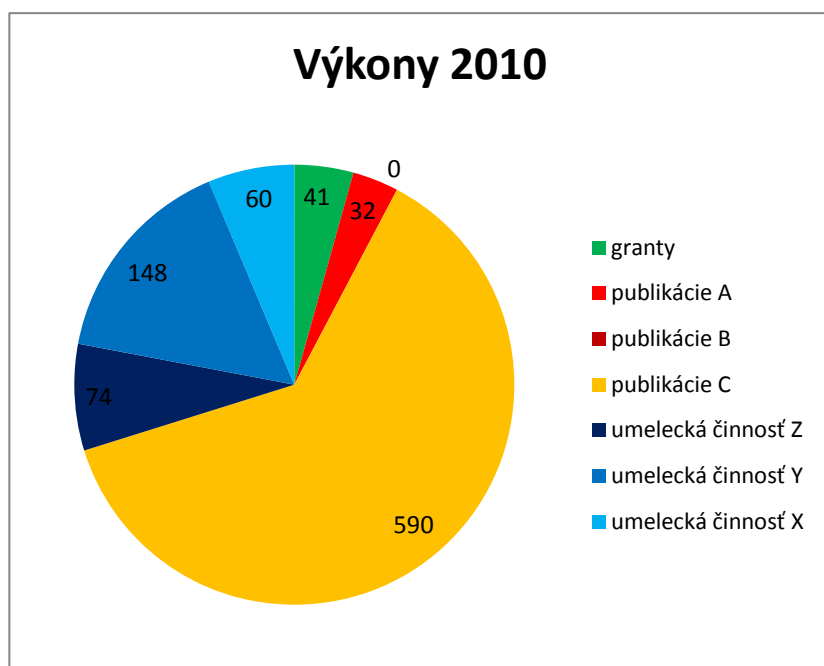
Príloha č. 1

Vedeckovýskumná a umelecká činnosť na FA STU, porovnanie rokov 2009, 2010, 2011 a 2012

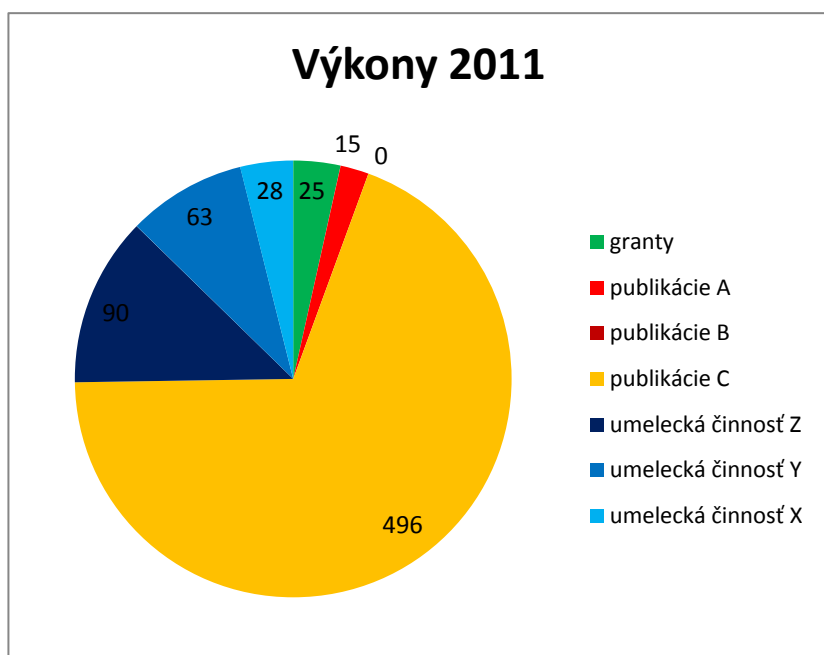
Výkony na FA STU / 2009	Počet	%
granty	26	4%
publikácie A	24	4%
publikácie B	0	0%
publikácie C	437	72%
umelecká činnosť Z	57	9%
umelecká činnosť Y	32	5%
umelecká činnosť X	35	6%

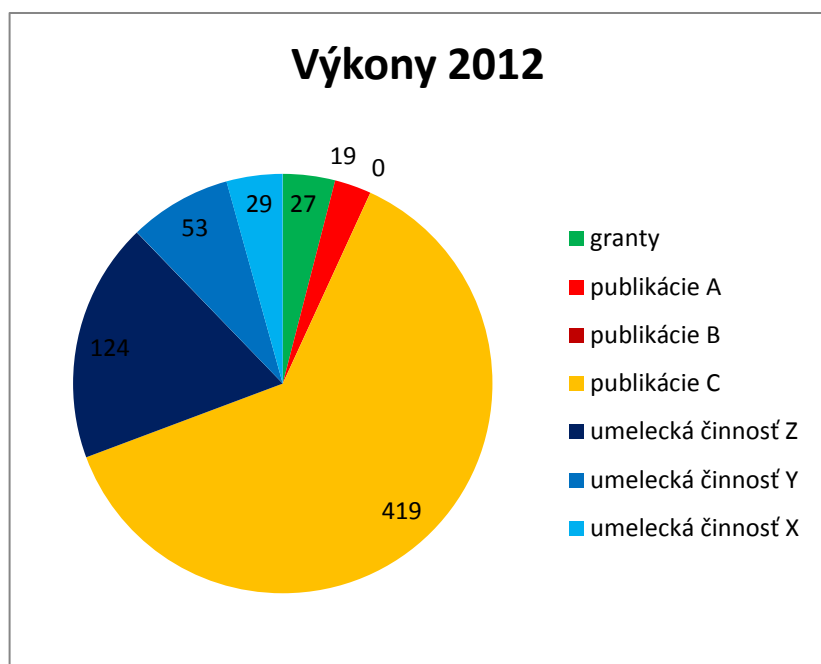
Výkony na FA STU / 2010	Počet	%
granty	41	4%
publikácie A	32	3%
publikácie B	0	0%
publikácie C	590	62%
umelecká činnosť Z	74	8%
umelecká činnosť Y	148	16%
umelecká činnosť X	60	6%

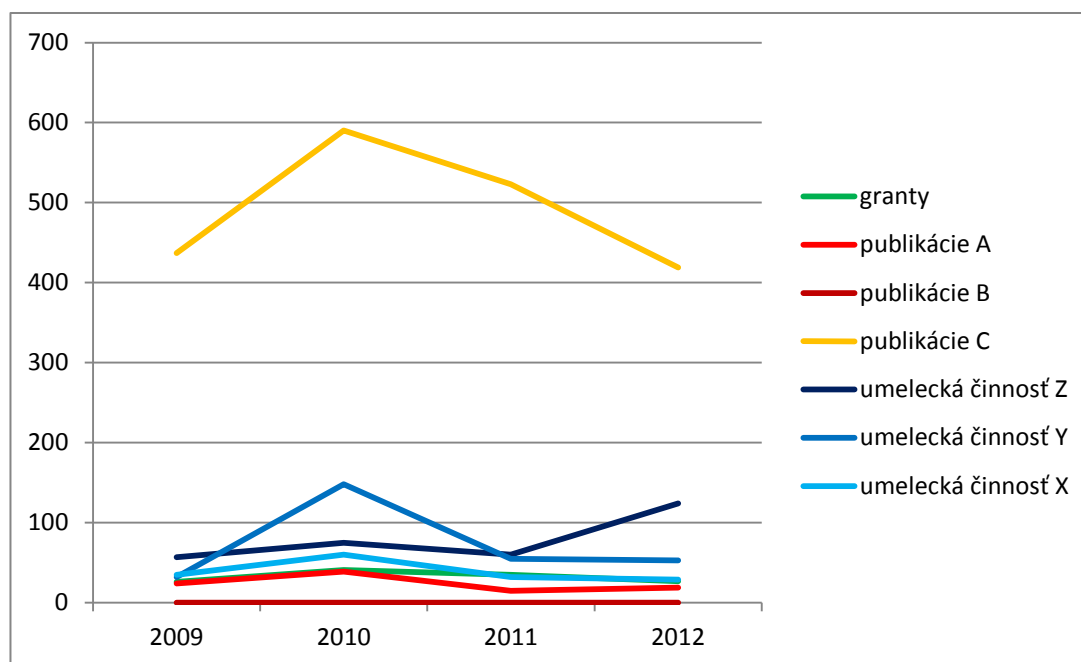
Výkony na FA STU / 2011	Počet	%
granty	25	3%
publikácie A	15	2%
publikácie B	0	0%
publikácie C	496	69%
umelecká činnosť Z	90	13%
umelecká činnosť Y	63	9%
umelecká činnosť X	28	4%

Výkony na FA STU / 2012	Počet	%
granty	27	4%
publikácie A	19	3%
publikácie B	0	0%
publikácie C	419	62%
umelecká činnosť Z	124	18%
umelecká činnosť Y	53	8%
umelecká činnosť X	29	4%

	2009	2010	2011	2012	spolu
granty	26	41	35	27	129
publikácie A	24	39	15	19	97
publikácie B	0	0	0	0	0
publikácie C	437	590	523	419	1969
umelecká činnosť Z	57	75	60	124	508
umelecká činnosť Y	32	148	55	53	288
umelecká činnosť X	35	60	32	29	156

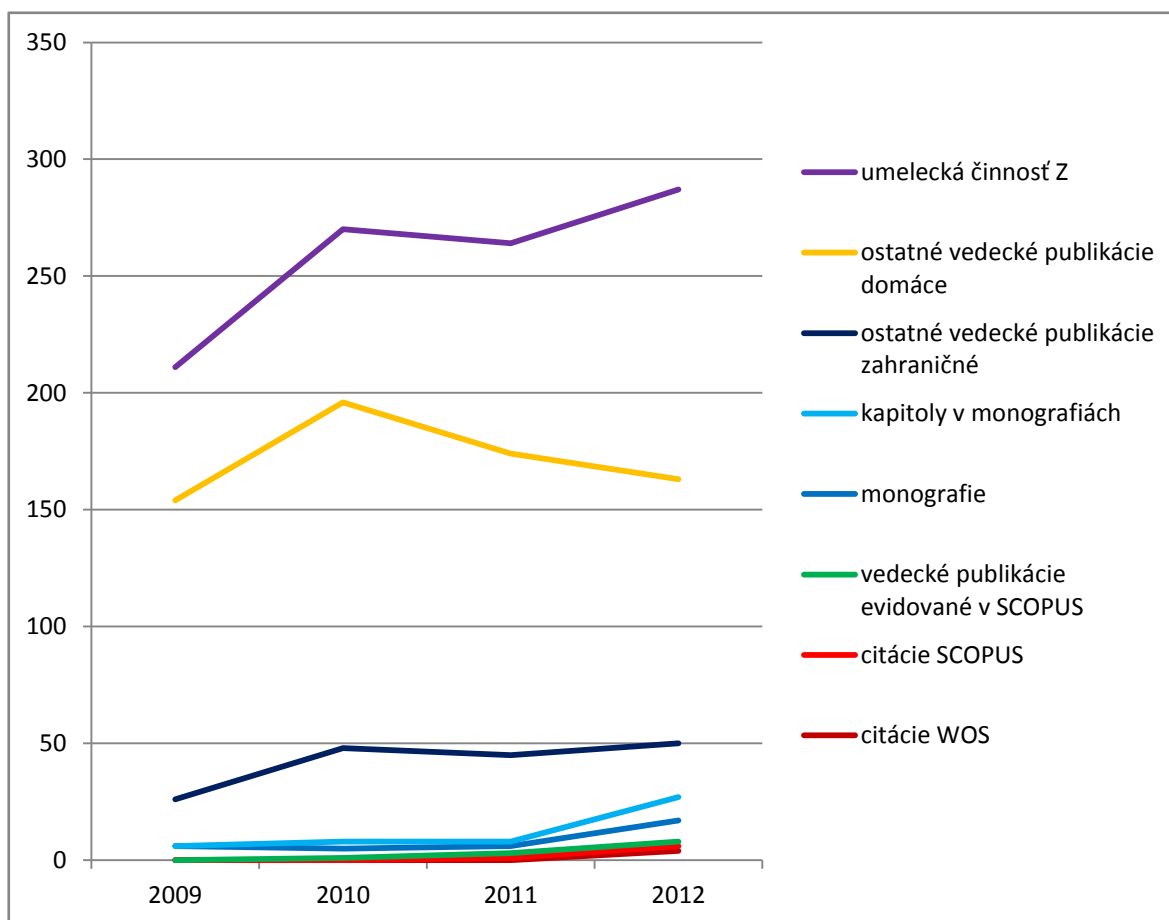

Príloha č. 2

Vedeckovýskumná a umelecká činnosť na FA STU, porovnanie rokov 2009 až 2012 vo vybraných publikačných a umeleckých kategóriách

Vedecké a umelecké výstupy FA STU 2009 - 2012 / podrobné

	2009	2010	2011	2012
monografie	6	4	3	9
kapitoly v monografiách	0	3	2	10
CC publikácie	0	0	0	0
vedecké publikácie evidované v SCOPUS	0	1	2	2
ostatné vedecké publikácie zahraničné	20	40	37	23
ostatné vedecké publikácie domáce	128	148	129	113
citácie WOS	0	0	0	4
citácie SCOPUS	0	0	1	2
umelecká činnosť Z	57	74	90	124

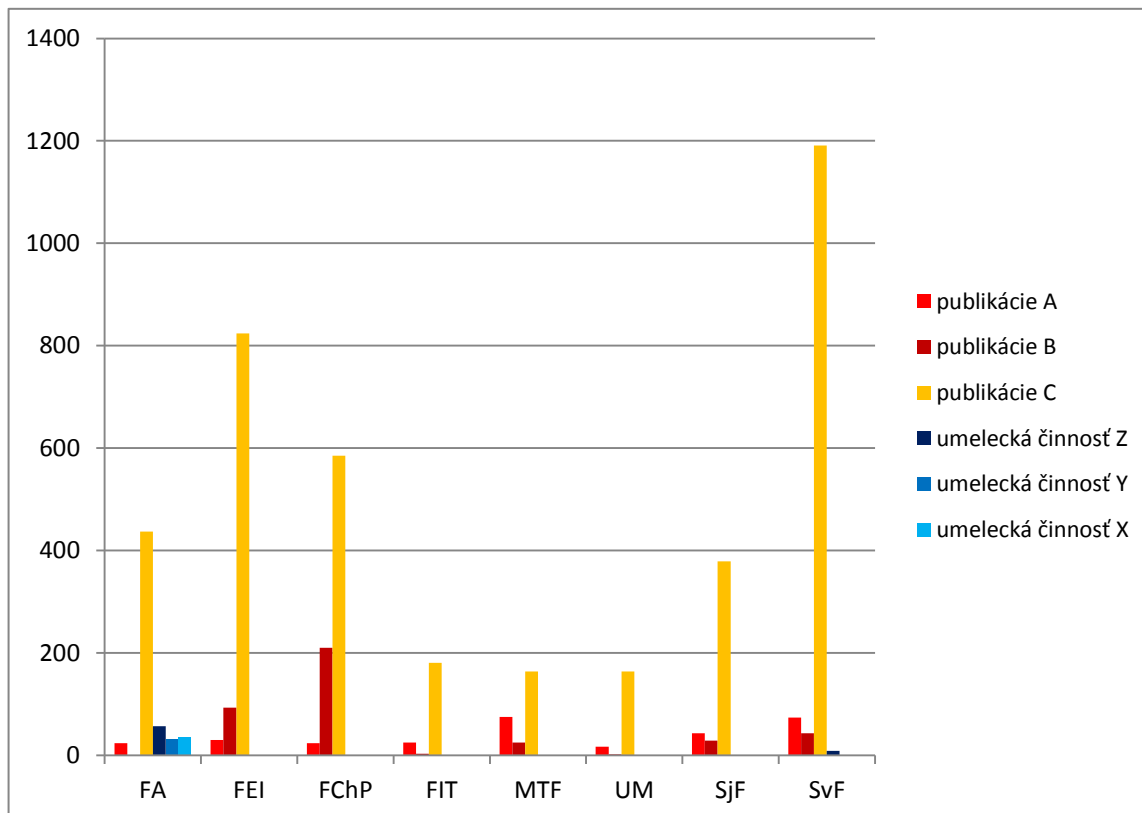

Príloha č. 3

Vedeckovýskumná a umelecká činnosť na STU, porovnanie rokov 2009, 2010 a 2011

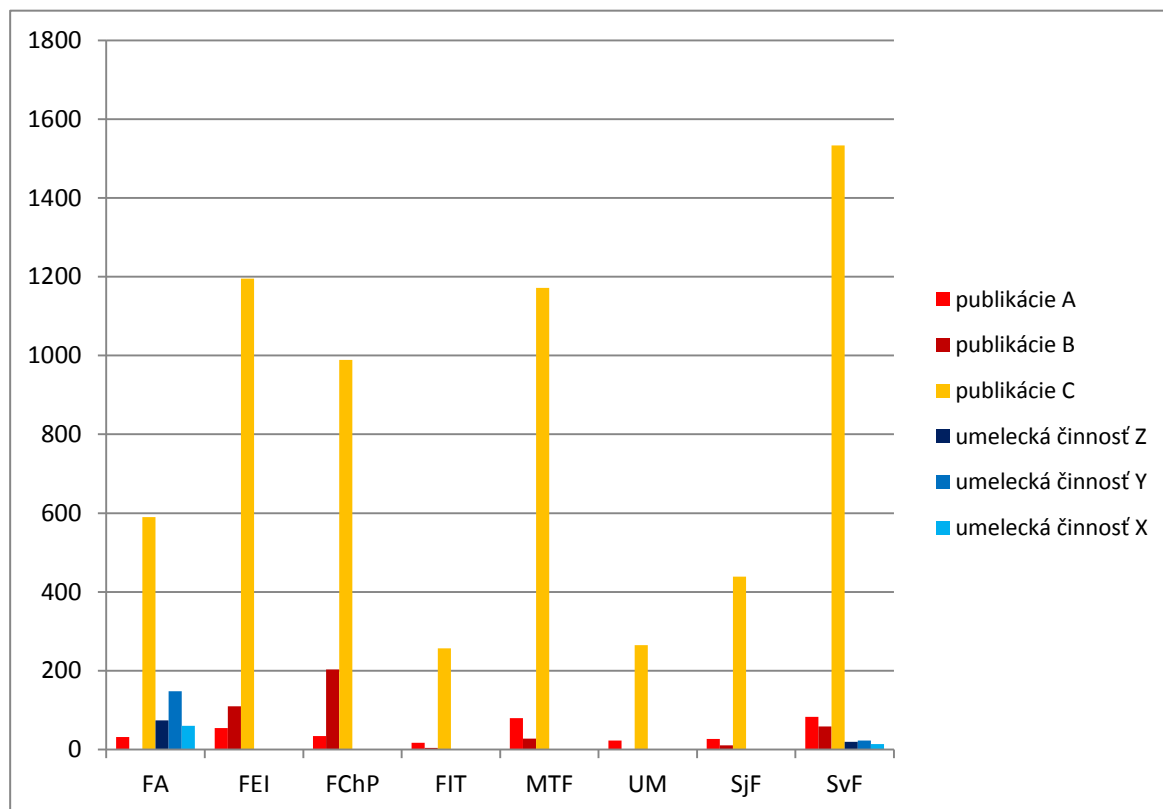
Vedecké a umelecké výstupy na STU 2009

výkony STU 2009	FA	FEI	FChP	FIT	MTF	UM	SjF	SvF
publikácie A	24	30	24	25	75	17	43	74
publikácie B	0	93	210	3	25	2	29	43
publikácie C	437	824	585	181	164	164	379	1191
umelecká činnosť Z	57	0	0	0	0	0	0	9
umelecká činnosť Y	32	0	0	0	0	0	0	0
umelecká činnosť X	35	0	0	0	0	0	0	0

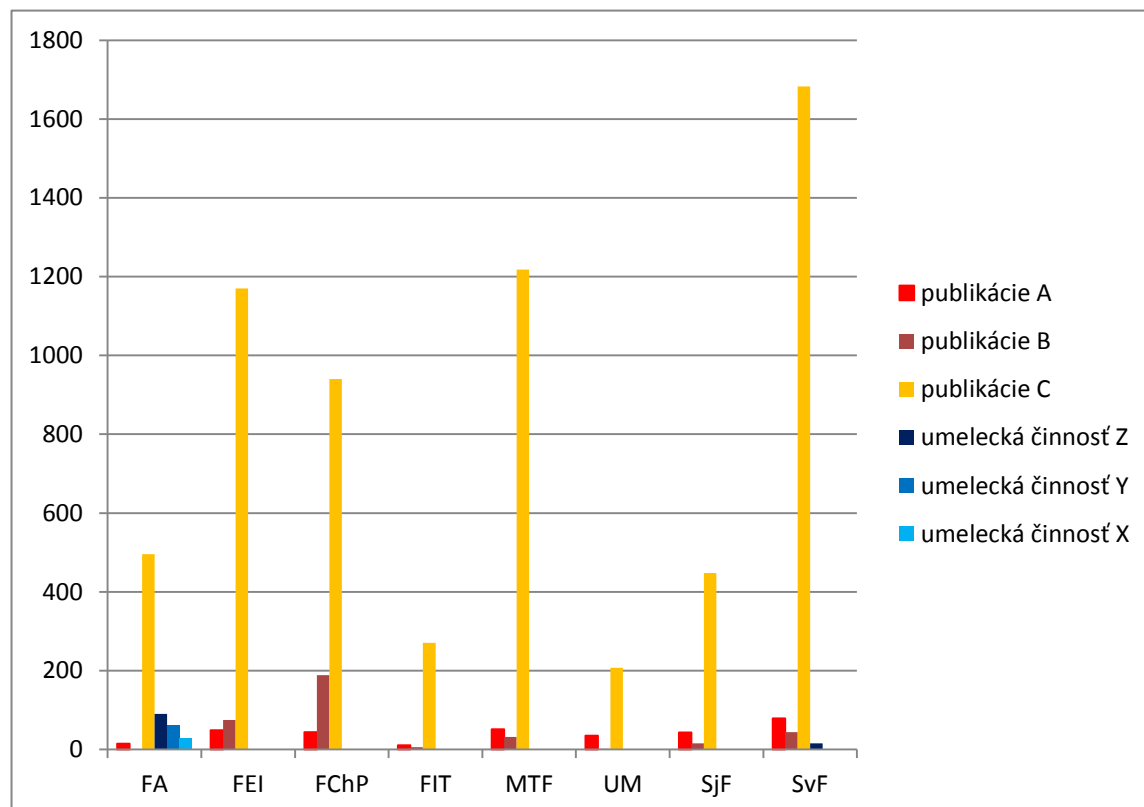
Vedecké a umelecké výstupy na STU 2010

výkony STU 2010	FA	FEI	FChP	FIT	MTF	UM	SjF	SvF
publikácie A	32	55	34	17	80	23	27	83
publikácie B	0	110	203	4	28	1	11	59
publikácie C	590	1195	989	257	1172	265	439	1533
umelecká činnosť Z	74	0	0	0	0	0	0	20
umelecká činnosť Y	148	0	0	0	0	0	0	23
umelecká činnosť X	60	0	0	0	0	0	0	14

Vedecké a umelecké výstupy na STU 2011

výkony STU 2010	FA	FEI	FChP	FIT	MTF	UM	SjF	SvF
publikácie A	15	49	44	11	51	35	43	79
publikácie B	0	75	189	6	32	2	16	44
publikácie C	496	1170	940	271	1218	207	448	1683
umelecká činnosť Z	90	0	0	0	0	0	0	16
umelecká činnosť Y	63	0	0	0	0	0	0	0
umelecká činnosť X	28	0	0	0	0	0	0	0

Príloha č. 4

Výkony v oblasti vedy a výskumu v medziinštitucionálnom porovnaní v rámci SR a ČR

Výkony v oblasti vedy a výskumu v medziinštitucionálnom porovnaní

	Fakulta architektúry STU / 114 FTE		Fakulta umení TU Košice / 9 FTE		Katedra architektúry VŠVU / 8 FTE		Fakulta architektúry ČVUT / 136 FTE		Fakulta architektúry VUT / 55 FTE		oA USTARCH SAV / 10 FTE	
2007 - 2011	počet	No/FTE	počet	No/FTE	počet	No/FTE	počet	No/FTE	počet	No/FTE	počet	No/FTE
monografie	19	0,17	0	0	0	0	56	0,41	3	0,5	9	0,9
kapitoly v monografiách	10	0,08	0	0	0	0	147	1,08	0	0	13	1,3
CC publikácie	0	0	0	0	0	0	1	0,007	0	0	1	0,1
vedecké publikácie evidované v SCOPUS	6	0,05	3	0,33	2	0,25	0	0	3	0,5	29	2,9
vedecké publikácie v ostatných periodikách	52	0,46	14	1,55	11	1,37	391	2,875	251	4,56	39	3,9
publikácie v zborníkoch z vedeckých konferencií	225	1,97	4	0,44	2	0,25	38	0,28	9	0,16	32	3,2
citácie WOS	0	0	0	0	0	0	1	0,007	0	0	5	0,5
výskumné projekty	15	0,13	9	1	1	0,125	33	0,24	5	0,09	6	0,6

FTE = Full time
equivalent

Reálny počet
pracovníkov na oA
ÚSTARCH je
polovičný, avšak s
dvojnásobnou
výskumnou
kapacitou.

